

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 122)

## **Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/349)**

T. C.

*Başbakanlık*

*Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü*

18.2.1992

*Sayı : B.02.0.KKG/101-235/01391*

### **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.2.1992 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ve gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Erdal İnönü*

**Başbakan V.**

### **GEREKÇE**

Malumları olduğu üzere, Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan arasında tarihten kaynaklanan dil ve kültür yakınlığına dayalı dostluk, anlayış ve dayanışma ruhu bulunmaktadır.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı Saparmurat Niyazov, Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle 2-6 Aralık 1991 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Bu ziyaret sırasında Sayın Cumhurbaşkanımız ve Türkmenistan Cumhurbaşkanı Niyazov, iki ülkenin karşılıklı yararına olmak üzere siyasî, ekonomik ve kültürel bağların geliştirilmesi ve dostluk ilişkileri ile işbirliğinin daha da güçlendirilmesi arzusuyla 3 Aralık 1991 tarihinde Ankara’da “Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması”nı imzalamışlardır.

Bu Anlaşma, iki ülke arasındaki tüm alanlardaki işbirliği ilişkilerinin dengeli, uzun süreli ve istikrarlı bir niteliğe kavuşturulması açısından önem taşımaktadır.

Anlaşmanın içeriği özetle aşağıda sunulmuştur.

### **DİBAÇE**

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkeleri ile AGİK süreci ilkeleri doğrultusunda karşılıklı yarara dayanan siyasî, ekonomik ve kültürel bağların geliştirilmesi ve dostluk ilişkileri ile işbirliğinin daha da güçlendirilmesi yolundaki siyasî irade vurgulanmaktadır.

MADDE 1

İki ülkenin, tüm alanlarda karşılıklı yarar ilkesine dayalı işbirliğini geliştirmek ve genişletmek konusunda görüşbirliği içinde oldukları açıklanmaktadır.

MADDE 2

İkili, bölgesel ve uluslararası sorunları görüşmek üzere danışmalarda bulunulması ve bu çerçevede üst düzey Dışişleri Bakanlıkları yetkilileri arasında Ankara ve Aşkabad'ta siyasi danışmalar yapılması kararlaştırılmaktadır.

MADDE 3

Ticaret hacminin mevcut potansiyele uygun bir düzeye yükseltilmesi ile ortak yatırım projelerinin geliştirilmesi ve uygulanması yönünde çaba gösterileceği belirtilmekte ve iki ülke arasında mal, hizmet ve sermayenin dolaşımına kademeli olarak geçilebilmesi amacıyla uygun hukukî, ekonomik ve ticarî koşulların yaratılmasına çalışılacağı kaydedilmektedir.

MADDE 4

Uzman ve yöneticilerin bilgi ve deneyimlerinin geliştirilmesi ile iki ülke arasında öğretmen, öğretim görevlisi, stajyer ve öğrenci değişimine yardımcı olunması öngörülmektedir.

MADDE 5

Çeşitli kamu kurumları, iş çevreleri, meslek ve sanat kuruluşları, parlamentoları, siyasi partileri ile sendikaları arasında temas ve ilişkilerin kurulmasının, karşılıklı ziyaretlerin teatisinin ve kardeş şehir bağlarının tesisinin destekleneceği belirtilmektedir.

MADDE 6

İki ülke halkının birbirlerinin yaşam tarzlarını daha iyi tanımalarına olanak yaratılacağı, bu amaçla kişisel temasların artırılmasının teşvik edileceği ve karşılıklı olarak Kültür Merkezleri açılması için işbirliği yapılacağı vurgulanmaktadır.

MADDE 7

Karşılıklı olarak Başkonsolosluklar açılması öngörülmektedir.

MADDE 8

Ulaşım ve telekomünikasyon alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi ile televizyon ve haber ajansları arasında haber ve program teatisi kararlaştırılmaktadır.

MADDE 9

Bu Anlaşmanın, diğer ülkelerin çıkarlarına karşı olmadığı ve Tarafların mevcut ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini haleldar etmeyeceği vurgulanmaktadır.

MADDE 10

Anlaşmanın Taraflarca mevzuatlarına uygun olarak onaylanmasını müteakip yürürlüğe gireceği belirtilmektedir.

**Dışışleri Komisyonu Raporu**

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Dışışleri Komisyonu*

*Esas No. : 1/349*

*Karar No. : 27*

16.6.1992

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 28.5.1992 Tarihli 8 inci Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki ülke arasındaki siyasî, ekonomik, kültürel bağların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacını taşıyan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan  
*Ali Dinger*  
Ankara  
Sözcü  
*Atilla Mutman*  
İzmir  
Üye  
*Erkut Şenbaş*  
İzmir

Başkanvekili  
*Fethi Akkoç*  
Bursa  
Üye  
*Hüsamettin Örüç*  
Bursa  
Üye  
*Nurhan Tekinel*  
Kastamonu

Üye  
*Cemal Özbilen*  
Kırklareli

## HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

### Türkiye Cumhuriyeti İle Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 3 Aralık 1991 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

*E. İnönü*

Başbakan Y.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

*Prof. E. İnönü*

Devlet Bakanı

*Prof. T. Çiller*

Devlet Bakanı

*İ. Töz*

Devlet Bakanı

*G. İleri*

Devlet Bakanı

*O. Kılercioğlu*

Devlet Bakanı

*Ö. Barutçu*

Devlet Bakanı

*E. Şahin*

Devlet Bakanı

*M. Batallı*

Millî Savunma Bakanı

*N. Ayaz*

Dışişleri Bakanı

*H. Çetin*

Millî Eğitim Bakanı

*K. Töptan*

Sağlık Bakanı

*Y. Aktuna*

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

*N. Cevheri*

Sanayi ve Ticaret Bakanı

*M. T. Köse*

Kültür Bakanı

*D. F. Sağlar*

Orman Bakanı

*V. Tanır*

Devlet Bakanı

*C. Çağlar*

Devlet Bakanı

*E. Ceyhan*

Devlet Bakanı

*A. Gönen*

Devlet Bakanı

*G. Ergenekon*

Devlet Bakanı

*M. Kahraman*

Devlet Bakanı

*M. A. Yılmaz*

Devlet Bakanı

*Ş. Ercan*

Adalet Bakanı

*M. S. Oktay*

İçişleri Bakanı

*İ. Sezgin*

Maliye ve Gümrük Bakanı

*S. Oral*

Bayındırlık ve İskân Bakanı

*Prof. O. Kumbaracıbaşı*

Ulaştırma Bakanı

*Y. Töpcü*

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

*M. Moğultay*

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

*E. Faralyalı*

Turizm Bakanı

*Prof. A. Ateş*

Çevre Bakanı

*B. D. Akyürek*

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TÜRKMENİSTAN ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

- MADDE 1.** — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.  
**MADDE 2.** — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.  
**MADDE 3.** — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

## TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TÜRKMENİSTAN ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Aşağıda Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan; İki ülke arasındaki tarih, kültür, dil ve gelenek yakınlığına dayanan dostluk, anlayış ve dayanışma ruhunun çok yönlü bir işbirliğinin geliştirilmesi için gerekli zemini oluşturduğuna dair inançlarını belirterek,

Karşılıklı yarara dayanan siyasî, ekonomik ve kültürel bağların geliştirilmesi, dostluk ilişkilerinin ve işbirliğinin daha da güçlendirilmesi arzusuyla,

Aralarındaki mevcut dostluk ilişkilerine Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkeleri, Helsinki Nihâf Senedi, Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasası ve AGİK Sürecinde kabul edilen diğer belgelerde ifadesini bulan esaslar çerçevesinde ve hukukun üstünlüğü, egemenliğe ve bağımsızlığa saygı, içişlerine karışmama, hak eşitliği ve ortak yarar temelinde yeni bir muhteva kazandırmak gerekliliğini teyid ederek,

İşbirliği ilişkilerinin dengeli, uzun süreli ve istikrarlı bir niteliğe kavuşması amacıyla, Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

### MADDE 1

Taraflar, siyasal, ekonomik, ticarî, bilimsel, teknik, kültürel, enformasyon, turizm, ulaştırma, spor ve diğer alanlarda karşılıklı yarar ilkesine dayalı işbirliğini geliştirmek ve genişletmek hususunda görüş birliği içindedirler.

### MADDE 2

Taraflar, ilişkilerinin düzenli şekilde gelişmesini sağlamak amacıyla ikili ilişkilerinin durumu ile her iki tarafı da ilgilendiren bölgesel veya uluslararası konular hakkında düzenli aralarla danışmalarda bulunacaklardır.

Taraflar, üst düzey Dışişleri Bakanlıkları yetkilileri ile Ankara ve Aşkabad'ta yapılacak siyasî danışmaların gündem konularını, yerini ve süresini önceden karşılıklı mutabakat ile belirleyeceklerdir.

### MADDE 3

Taraflar, ticarî ilişkilerin ve ekonomik işbirliğinin aralarındaki münasebetlerin önemli bir unsurunu teşkil ettiğinden hareketle, aralarındaki ticaret hacminin mevcut potansiyele uygun bir düzeye yükseltilmesi ve ortak yatırım projelerinin geliştirilmesi ve uygulanması yönünde gayret göstereceklerdir.

Bu amaçla, taraflar iki ülke arasında mal, hizmet ve sermayenin geniş ve etkin dolaşımına kademeli olarak geçilmesi için uygun hukukî, ekonomik, malî ve ticarî şartları yaratmaya çalışacaklardır.

### MADDE 4

Taraflar, çeşitli alanlardaki uzmanlarının ve öncelikle ekonomi, kamu idaresi, bankacılık, ticaret, sanayi ve uluslararası hukuk alanlarında görev yapan yöneticilerinin bilgi ve uzmanlıklarının karşılıklı olarak geliştirilmesi, her iki ülkenin potansiyel ve deneyimlerinin daha fazla tanıtılması ve değerlendirilmesi için işbirliği yapılmasına önem verecekler ve bu çerçevede karşılıklı öğretmen, öğretim görevlisi, stajyer ve öğrenci değişimine yardımcı olacaklardır.

MADDE 5

Taraflar, çeşitli kamu kurumları, iş çevreleri, meslek ve sanat kuruluşları, parlamentoları, siyasî partileri ile sendikaları arasında temas ve ilişkiler kurulmasını, anılan kuruluşlar temsilcileri arasında karşılıklı ziyaretler teati edilmesini teşvik edecekler ve şehirleri arasında kardeş şehir bağları tesisini destekleyeceklerdir.

MADDE 6

Taraflar, ortak bir kültürel mirasa sahip halklarının birbirlerinin yaşam tarzlarını daha iyi tanımalarına olanak yaratacaklar, bu amaçla kişisel temasların arttırılmasını teşvik edecekler ve ülkelerinde Kültür Merkezlerinin açılması hususunda işbirliği yapacaklardır.

MADDE 7

Taraflar, konsolosluk ilişkilerinin geliştirilmesini sağlamak için birbirlerinin ülkelerinde Başkonsolosluklar açmayı kararlaştırmışlardır.

MADDE 8

Taraflar, ulaşım ve telekomünikasyon alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi televizyon ve haber ajansları arasında haber ve program teatisi yapılması hususunda mutabıktırlar.

MADDE 9

Taraflar, İşbu Anlaşma ile geliştirilen işbirliğinin ve dostluk ilişkilerinin diğer ülkelerin menfaatlerine karşı olmadığını ve diğer devletler ile imzalamış oldukları ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini haleldar etmeyeceğini beyan ederler.

MADDE 10

İşbu Anlaşma taraflarca mevzuatlarına uygun olarak onaylanmasını müteakip yürürlüğe girecektir.

Ankara'da 3 Aralık 1991 tarihinde Türkçe, Türkmence ve Rusça dillerinde üç nüsha olarak ve üç metin de aynı ölçüde geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

Turgut ÖZAL  
Cumhurbaşkanı

TÜRKMENİSTAN ADINA

Saparmurat NİYAZOV  
Cumhurbaşkanı